

JELENTÉS A MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG 2016. AUGUSZTUS 18-I LÁTOGATÁSÁRÓL A BEVÁNDORLÁSI ÉS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI HIVATAL RÖSZKEI TRANZITZÓNÁJÁBAN

A Magyar Helsinki Bizottság emberi jogi megfigyelő látogatást tett 2016. augusztus 18-án a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal röszkei tranzitzonejában. A látogatáson a Bizottság munkatársai, Bakonyi Anikó, Léderer András, Matevžič Gruša, Roșu Tudor és dr. Somogyvári Zoltán vettek részt.

A látogatás elsődleges célja annak vizsgálata volt, hogy a Magyar Helsinki Bizottság legutóbbi, 2016. április 22-i látogatása és különösen a 2016. évi XCIV. törvény 2016. július 5-én történt hatálybalépése óta változott-e a menedékkérők Magyarország területéhez és a menedékjogi eljáráshoz való hozzáférése. A Bizottság munkatársai emellett vizsgálták a tranzitzonejában fogva tartott menedékkérők őrizetének körülményeit is.

A látogatás során a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkatársai készségesen együttműködtek a Bizottság munkatársaival, amit ezúton is köszönünk.

1. Általános megállapítások

A röszkei tranzitzone forgalma a 2015. szeptember 15-i nyitást követő egyre csökkenő számú érkező után 2016. áprilisától megélné. Május 1-ig 1948 külföldi kért bebocsátást a röszkei tranzitzoneba, míg május 1. és augusztus 28. között 1950, azaz a Bizottság legutóbbi, április 22-i látogatása óta közel annyian nyertek bebocsátást a röszkei tranzitzoneba, mint az azt megelőző nyolc és fél hónapban összesen. A Bizottság látogatásakor a röszkei tranzitzone előtt körülbelül 300 fő tartózkodott, a Hivatal munkatársának tájékoztatása szerint a tranzitzoneban 32-en. A várakozó menedékkérők között jelentős számú kiskorú és különleges bánásmódot igénylő személy is tartózkodott.

A látogatás napján a tranzitzone előtti területen a menedékkérők elmondásuk szerint már átlagosan 20-45 napja tartózkodtak. A kérelmezők sátrakban, valamint botokból, rongyokból kialakított kisebb-nagyobb táborhelyeken tartózkodtak, miközben a nyár folyamán, többek között a látogatást megelőző napokban is, szokatlanul csapadékos és alkalmanként hideg volt az időjárás. A Bizottság előző, 2016. áprilisi jelentésében felhívta a figyelmet a vécé és tisztálkodási lehetőségek hiányára, a Hivatal jóvoltából azóta ezen a téren változott a helyzet. A tranzitzone előtt kialakított, több csappal rendelkező csaprendszer, valamint az ehhez kapcsolódóan a mosást és babafürdetést megkönnyítő szerelvény kifejezetten hasznosnak bizonyult az ott várakozók körülményeik javítására. Mind vizet, mind élelmet az UNHCR oszt az itt várakozóknak, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal is oszt élelmiszer-csomagot naponta egyszer. A Hivatal tájékoztatása alapján naponta az Orvosok Határok Nélkül (MSF) orvosai is jelen vannak a tranzitzone előtt. Szintén rendszeresen jelen van az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványának több munkatársa, akik adományokat osztanak a várakozóknak. A Bizottság látogatásakor számos kisgyermekes család, köztük néhány újszülött csecsemő is több hete várakozott ilyen körülmények között arra, hogy jogszerűen beléphessen Magyarországra, és ott menedéket kérhessenek.

A tranzitzone előtti sátrótáborban kifejezetten veszélyes körülményeket tapasztaltak a Bizottság munkatársai: földbe ásott gödrökben rakott tűzön főztek a várakozók, s rongyokból és botokból eszkábált építmények közül több helyen füst szállt fel. Miközben a Bizottság áprilisi látogatása óta mobilvéceket helyeztek el szerb területen, a táborban tapasztalható általános higiéniai körülmények, különös tekintettel a forró víz hiányára és a nagyszámú kiskorú jelenlétére kifejezetten aggodalomra adnak okot. A sátrak és a menedékkérők által összetákolts hajlékok továbbá ki vannak téve az időjárás viszontagságainak, amelyek – mivel nem fűthetőek – éjjel nem nyújtanak elég meleget, nappal pedig túlságosan felmelegszenek, amely miatt a tranzitzone előtti „táborban” embertelen, megalázó körülmények uralkodnak, ezért az ott tartózkodó menedékkérők esetében felmerül az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 3. cikkének sérelme.

- ***A Helsinki Bizottság, ahogy azt már április 22-i jelentésében is kifejtette, javasolja, hogy a Hivatal tegyen meg mindent azért, hogy egyrészt minél rövidebb ideig kelljen várakozniuk a menedékkérőknek a beléptetésre, másrészt, hogy a menedékkérők emberibb körülmények között várakozhassanak. Arra tekintettel, hogy ősztől várhatóan tovább fog romlani az időjárás, javasoljuk, hogy a Hivatal biztosítson legalább vízhatlan sátrakat megfelelő mennyiségben, vagy amennyiben erre nincs lehetősége, engedélyezze azok kihelyezését a segélyszervezetek számára.***

A Hivatal munkatársa kifejtette, hogy a tranzitzoneba naponta átlagosan legfeljebb 15 menedékkérőt engednek be. A gyakorlatot a tranzitzoneban dolgozó munkatársak jelenlegi létszámával indokolta.

- ***A Bizottság, ahogy azt már április 22-i jelentésében is kifejtette, javasolja, hogy a Hivatal alkalmazzon több ügyintézőt és tolmácsot a tranzitzoneában.***

A Bizottság kérésére a Hivatal munkatársa kifejtette, hogy a tranzitzoneába történő beengedés – és ezzel a menedékkérők menedékkérelmének a regisztrálása – egy lista alapján történik, ennek megtekintését azonban nem engedélyezte. A Hivatal munkatársa részletesen kifejtette a lista összeállításának folyamatát: az UNHCR, az SOS Gyermekfalvak Magyarországi Alapítványának és a Hivatal szerb társszerve, a Szerb Menekültügyi és Migrációs Bizottság munkatársai azonosítják a kérelmezőket, majd három csoportra osztják őket. Az egyik csoportba a családok és az egyedülálló nők, a másikba a kísérő nélküli kiskorúak, a harmadikba az egyedülálló férfiak kerülnek. A Hivatal ezen listák alapján szólítja reggelente az átlagosan napi 15 személyt a zoneába történő belépésre, akik a menedékkérelmüknek a tranzitzoneában történő regisztrálása előtt átlagosan 20-45 napot váradztak a tranzitzonea előtt. A Bizottság álláspontja szerint a Hivatalnak a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU Irányelve (2013. június 26.) (átdolgozás) (a továbbiakban: átdolgozott Eljárási Irányelv) 6. cikk (5) bekezdése alapján legkésőbb 10 munkanapon belül kötelező a tranzitzoneában regisztrálnia a menedékkérők menedékkérelmét.

A listával kapcsolatban több probléma is felmerült: a váradztók között ellentmondásos hírek terjednek a váradztási idő hosszával kapcsolatban, valamint sokak számára nem volt egyértelmű, hogyan kerülhetnek fel a listára.

- ***A Bizottság javasolja, hogy a Hivatal tegyen eleget az Eljárási Irányelvben foglalt kötelezettségének, és legkésőbb 10 munkanapon belül a tranzitzoneában regisztrálja a tranzitzonea előtt váradztók menedékkérelmét.***
- ***A Hivatal munkatársa által leírt beengedési rendszerből, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Met.) 71/A. § (7) bekezdéséből következően a Bizottság javasolja, hogy a családok és egyedülálló nők, valamint a kísérő nélküli kiskorúak listáján szereplők beengedését gyorsítsa fel a Hivatal. Mivel a Hivatal az ezen csoportokhoz tartozó kérelmezőket a lehető legrövidebb időn belül befogadó állomásokra szállítja, a jelenleg tapasztalható több hetes, akár több, mint két hónapos váradztási idő jelentősen csökkenthető a különleges bánásmódot igénylő sérülékeny személyek egyes csoportjainál.***
- ***A Bizottság javasolja, hogy a tranzitzoneába történő beengedést szabályozó rendszerről helyezzen el többnyelvű tájékoztatókat a tranzitzoneáknál annak érdekében, hogy a kérelmeket benyújtani szándékozók számára is érthető és a körülményekhez képest kiszámítható legyen a váradztás.***

A Bizottság megfigyelői a tranzitzonea előtt – már Szerbia területén – találkoztak olyan menedékkérővel, akinek a kiutasítását aznap hajtották végre Szerbia területére anélkül, hogy a szerb hatóságok egyáltalán tudomást szereztek volna arról, hogy a területükre a Hivatal kiutasított egy menedékkérőt. A Bizottság korábbi álláspontjával megegyezően továbbra is fenntartja, hogy a Bizottság megfigyelői által tapasztalt kiutasítás végrehajtása jogsértő, hiszen a Hivatal sem azt nem vizsgálta, hogy Szerbia a gyakorlatban visszaveszi-e, befogadja-e az érintett személyt (a Hivatal a visszafogadásra vonatkozó egyedi nyilatkozatot sem szerezte be), továbbá azt sem vette figyelembe, hogy Szerbia szisztematikusan megtagadja a kiutasítás végrehajtásának alapját képező visszafogadási egyezmény alkalmazását.

A Bizottság megfigyelői számos olyan menedékkérővel találkoztak a tranzitzoneán belül, akiknek a menekültügyi eljárása dublini eljárás következtében fel volt függesztve. A Bizottság álláspontja szerint a határon lefolytatott eljárás nem alkalmazható azon menedékkérők esetében, akiknek a menekültügyi eljárása dublini eljárás miatt fel van függesztve, erre ugyanis az átdolgozott Eljárási Irányelv 43. Cikk (1)¹ bekezdése nem biztosít lehetőséget. Az Eljárási Irányelv szabálya ugyanis csak annak érdekében teszi lehetővé a határon lefolytatott eljárást egy menedékkérő esetében, ha ügyében döntést is lehet hozni, ám a dublini eljárásban meghatározott határidők eleve hosszabbak, mint a határon lefolytatott eljárások leghosszabb, négyhetes határideje.

2. A menekültügyi eljáráshoz való hozzáférés

A Hivatal munkatársa arról tájékoztatta a Bizottság megfigyelőit, hogy a Hivatal munkatársainak instrukciói alapján a tranzitzoneába való beengedést a rendőrség végzi. A menedékkérőkkel kapcsolatban először a rendőrség intézkedik (ami magában foglalja a biztonsági szűrést és egy rövid meghallgatást), ezt követően a Hivatal ujjlenyomatot vesz. A fiatal gyermekkel érkező családi menedékkérőket a Hivatal ügyintézői eleve különleges bánásmódot igénylő

¹ „A tagállamok a II. fejezet alapelveivel és garanciáival összhangban eljárásokat állapíthatnak meg annak érdekében, hogy a tagállam határán vagy tranzitzoneáiban döntést hozhassanak:

a) a 33. cikk alapján ott benyújtott kérelmek elfogadhatósága tárgyában; és/vagy
b) a 31. cikk (8) bekezdése szerinti eljárásban vizsgált kérelem érdemét illetően.”

személyeknek tekintik, akiket a Met. 71/A. § (7) bekezdésének megfelelően nem tartanak fogva a tranzitzoneában, ám őket is meghallgatják.

Azokat a menedékkérőket, akik nem kiskorú gyermekkel érkeznek – így az egyedülálló menedékkérőket is – a rendőrségi regisztráció után a BÁH ügyintézői a tranzitzoneában a menekültügyi eljárás során meghallgatják, és néhány órán belül döntést is hoznak az ügyükben. Több menedékkérő egymástól függetlenül arról számolt be a Bizottság megfigyelőinek, hogy a meghallgatásuk végén nem olvasták nekik vissza a jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozataikat.

- ***A Bizottság javasolja, hogy a Hivatal a jogszabályokban² foglalt kötelezettségének tegyen eleget azáltal, hogy a meghallgatás végén visszaolvassa a menedékkérő részére a jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatait annak érdekében, hogy az esetlegesen tévesen rögzített nyilatkozatai javítását kérhesse.***

A döntés minden esetben ugyanaz: mivel a menedékkérők vitathatatlanul Szerbia felől léptek be Magyarország területére, a menekültügyi hatóság elfogadhatatlannak nyilvánítja a menedékkérelmet arra való hivatkozással, hogy Szerbia biztonságos harmadik ország a számukra, és kiutasítja őket az Európai Unió területéről. Amennyiben a menedékkérők nem fogadják el a Hivatal döntését, jogorvoslattal élhetnek, és bírósághoz fordulhatnak. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a Hivatal munkatársának tájékoztatása szerint az elfogadhatatlansági döntések 85%-t elutasítja és a Hivatalt új eljárás lefolytatására kötelezi. Amennyiben ezt az új eljárást már nem tudja a Hivatal lefolytatni a határon lefolytatott eljárás 28 napos határidején belül, akkor a kérelmezőt szabadítani kell a tranzitzoneából. Innen vagy menekültügyi őrizetbe, vagy nyílt befogadó állomásra kerülhet.

A Bizottság április 22-i látogatása óta többször tapasztalt nehézséget a sérülékeny csoporthoz tartozó kérelmezők beazonosításával kapcsolatban. Ezek egy része a magát kiskorúnak valló kérelmezők életkorának meghatározásával voltak kapcsolatosak, azonban a szabad szemmel nem látható sérülékenységgel rendelkező kérelmezők beazonosítása is visszatérő problémaként jelentkezett. A Bizottság augusztus 18-i látogatásakor az egyik kérelmező elmondta, hogy a tranzitzoneában tartózkodó testvére súlyosan traumatizált, és ezt többször jelezték is a Hivatal munkatársai felé. A Bizottság megfigyelői erről haladéktalanul tájékoztatták a Hivatal illetékes munkatársát, aki elmondta, hogy minden, sérülékenységgel összefüggő vizsgálatot a tranzitzoneában szolgálatot teljesítő honvéddorvos folytat le. A korábbi gyakorlat az volt, hogy e vizsgálatok eredményéről, különösen a sérülékenység megállapításáról, a honvéddorvos tájékoztatta a Hivatal munkatársát. A Bizottság által jelzett konkrét ügyben a Hivatal munkatársa elmondta, hogy bár a honvéddorvos megvizsgálta a kérelmezőt, hivatalos tájékoztatást nem volt hajlandó adni a Hivatal munkatársainak, csupán szóban jegyezte meg, hogy egyértelmű sérülékenység áll fent. Mindezek ellenére a kérelmező áthelyezéséről nem intézkedett a Hivatal.

- ***A Bizottság javasolja, hogy a Met. 2. § (k) pontja által meghatározott szempontok vizsgálatát a Hivatal olyan módon folytassa le, hogy annak eredménye a lehető legrövidebb időn belül, írásos formában az ügyintéző rendelkezésére állhasson annak érdekében, hogy a sérülékeny kérelmezőnek minél kevesebb időt kelljen a tranzitzoneában töltenie megfelelő ellátás nélkül.***
- ***A Bizottság javasolja, hogy amennyiben a jelenleg rendelkezésre álló, a Honvédség által biztosított személyi állomány nem rendelkezik megfelelő képzettséggel a sérülékenység ránézésre nem megállapítható formáinak felmérésére, úgy a Hivatal intézkedjen megfelelő szakorvos és/vagy más szakember jelenlétéről.***

A Hivatal munkatársának tájékoztatása szerint a 2016. július 5-én életbe lépett törvénymódosítások³ óta nem változott a tranzitzoneába történő belépés gyakorlata, és a Hivatal nem kap tájékoztatást arról, ha egy kérelmezőt az ország területéről kísérték át a hatóságok az ideiglenes biztonsági határzáron. Közvetlenül a tranzitzoneába nem adott át egyetlen magyar hatóság sem kérelmezőt 2016. július 5. óta.

² A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet, 74. § (9) bekezdése: „A meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni. Az elismerését kérőnek biztosítani kell a lehetőséget, hogy a jegyzőkönyv tartalmára észrevételeket tegyen.”

A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU Irányelve (2013. június 26.) (átdolgozás), 17. cikk (3) bekezdés: „A tagállamok biztosítják, hogy a kérelmező a személyes meghallgatás végén vagy az eljáró hatóság határozatának meghozatala előtt meghatározott határidőn belül szóban és/vagy írásban észrevételeket tehessen és/vagy magyarázattal szolgálhasson a jegyzőkönyvben vagy az átiratban szereplő félrefordítások vagy félreértések tekintetében. E célból a tagállamok biztosítják, hogy a kérelmezőt – szükség esetén tolmács segítségével – teljes mértékben tájékoztassák a jegyzőkönyv tartalmáról vagy az átirat lényegi elemeiről. A tagállamok ezt követően a kérelmező megerősítését kérik a tekintetben, hogy a jegyzőkönyv tartalma, illetve az átirat hűen visszaadja a meghallgatáson elhangzottakat.”

³ 2016. évi XCIV. törvény a határon lefolytatott menekültügyi eljárás széles körben való alkalmazhatóságának megvalósításához szükséges törvények módosításáról

3. Fogvatartási körülmények

3.1. Általános fogvatartási körülmények, mozgástér

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal helyszínen dolgozó ügyintézői szerint a tranzitónában tartózkodó menedékkérők nincsenek fogva tartva, hiszen Szerbia felé bármikor elhagyhatják a tranzitónát. A Helsinki Bizottság, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság⁴ és az Európa Tanács égisze alatt működő Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT)⁵ egybecsengő álláspontja szerint ugyanakkor ez ettől függetlenül fogvatartásnak minősül. A tranzitóna Magyarország területén van, és a Hivatal a joghatósága alá eső területen egy szűk helyre korlátozza a menedékkérők mozgásszabadságát, és „alternatívaként” pusztán egy másik ország határára való távozást teszi lehetővé úgy, hogy ez a szomszédos ország egyébként nem fogadja vissza a határon lefolytatott eljárás során elutasított menedékkérőket. Ezt a jogértelmezést támasztja alá a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának következetes döntési gyakorlata⁶ is, amely kimondta, hogy önmagában az a tény, hogy az illető személy önként elhagyhatná a menedékkérelmet elbíráló országban található tranzitóna területét, még nem zárja ki a fogvatartás tényét.

- ***A Helsinki Bizottság a 2016. április 22-i látogatását követően kelt jelentésével megegyező módon továbbra is azt javasolja, hogy a Hivatal – szükség esetén jogszabály-módosítással – biztosítsa, hogy a határon lefolytatott eljárás során alkalmazott fogvatartást bíró vizsgálja felül, és biztosítsák a menedékkérők jogorvosláthoz való jogát.***

A látogatás napján Röszkén 32 főt tartottak fogva. A menedékkérők a Bizottság korábbi látogatásakor tapasztalt körülmények között voltak fogvatartva: szekrény nélküli, 3-4 ágygal telezsúfolt, körülbelül 15 négyzetméteres konténerekben. Mivel az ágyak csökkentik a mozgásteret, az egy főre jutó mozgástér körülbelül 1-2 négyzetméter volt a konténerekben. A magyar jog nem tartalmaz a tranzitónában végrehajtott fogvatartásra vonatkozó speciális szabályokat. Mindazonáltal, ahogyan azt korábbi látogatásunk után is kifejtettük, mivel menedékkérőkről van szó, álláspontunk szerint minimum normaként alkalmazandók a menekültügyi őrizet végrehajtására irányadó szabályok, valamint a CPT és a strasbourgi bíróság általános normái.⁷ A vonatkozó magyar szabályozás szerint „fejenként lehetőség szerint legalább 15 m³ légtér és 5 m² mozgástér” biztosítandó,⁸ ami jelenleg nem biztosított.

A szállásul szolgáló konténerekben kívül a menedékkérők jó idő esetén egy keskeny földcsíkon sétálhatnak mindössze, semmilyen szervezett program vagy sportolási lehetőség nem áll rendelkezésükre. A fogvatartottaknak a túlszúfolt konténerekben való elhelyezése, valamint az ilyen szűk sétaudvar biztosítása bármilyen érdemi testmozgás vagy szabadidős tevékenység lehetősége nélkül, ilyen hosszú idő (akár 28 nap) esetén jogsértő,⁹ amely a Bizottság álláspontja szerint sérti az EJEE 3. cikkében foglalt embertelen, megalázó bánásmód tilalmát is.

- ***A Helsinki Bizottság továbbra is javasolja, hogy a Hivatal gondoskodjon arról, hogy amennyiben nem tudja elszállíttatni a menedékkérőket az érkezésük napján egy nyílt befogadó állomásra, akkor – minimum normaként – a menedékjogi őrizetre vonatkozó szabályok tiszteletben tartásával biztosítson számukra elhelyezést a tranzitónában. Ez magában foglalja a testmozgás és a kényszerű szabadidő értelmes eltöltésének lehetőségét is.***

⁴ UNHCR, *Hungary as a country of asylum. Observations on restrictive legal measures and subsequent practice implemented between July 2015 and March 2016*, 2016. május, 19. bekezdés, <http://www.refworld.org/docid/57319d514.html>

⁵ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), *CPT standards – Substantive sections of the CPT's General Reports*, CPT/Inf/E (2002), 2015-ös átdolgozott kiadás, 25. bekezdés, <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

⁶ *Amuur kontra Franciaország*, 19776/92. sz. kérelem, 1996. június 25., 48. bekezdés; *Riad és Idiab kontra Belgium*, 29787/03. és 29810/03. sz. kérelmek, 2008. január 24.; *Nolan és K. kontra Oroszország*, 2512/04. sz. kérelem, 2009. február 12., 93-96. bekezdés.

⁷ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), *CPT standards – Substantive sections of the CPT's General Reports*, CPT/Inf/E (2002), 2015-ös átdolgozott kiadás, 64-76. oldal, <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), *Living space per prisoner in prison establishments: CPT standards*, 2015. december 15., <http://www.cpt.coe.int/en/working-documents/cpt-inf-2015-44-eng.pdf>

Emberi Jogok Európai Bírósága, *Factsheet – Detention conditions and treatment of prisoners*, 2016. július, http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Detention_conditions_ENG.pdf

⁸ 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról, 36/D. § (1) bekezdés a) pont

⁹ Lásd a 7-es lábjegyzetben hivatkozott CPT és strasbourgi normákat; Vö. továbbá a menekültügyi őrizetre vonatkozó szabályokkal, 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról, 36/D. § (1) bekezdés és 36/F. § (2) bekezdés.

3.2. Élelmezés, ellátás

A Hivatal jelen lévő munkatársai elmondták, hogy a tranzitónában napi háromszori étkezés biztosított. A reggeli és a vacsora hideg csomag, a meleg ebédet egy, a közelben található büntetés-végrehajtási intézet szállítja. Az ebédlőt imaszobaként használják a fogvatartottak, a részben romlandó élelmiszert saját konténerszobáikban tárolják. A Bizottság megfigyelői több szobában is látták, hogy a kérelmezők a romlandó ételeket a légkondicionáló berendezésen elhelyezve hűtik.

A dohányzó őrzeteseik közül egyesek a cigaretta vásárlásának hiányáról panaszkodtak.

- ***A Helsinki Bizottság, összhangban a 2016. április 22-én tett látogatásáról szóló jelentéssel továbbra is javasolja, hogy a Hivatal legalább a menekültügyi őrzött befogadó központokhoz hasonló körülményeket biztosítson a kérelmezőknek és tegye lehetővé, hogy az őrzeteseik cigarettát vásárolhassanak, valamint biztosítson hűtőszekrényt a romlandó élelmiszerek tárolására.***

3.3. Orvosi ellátás

A tranzitónában az orvosi ellátást a honvédség állományába tartozó orvosok biztosítják. Az orvosi ellátásra vonatkozó igényeket a Hivatal munkatársai gyűjtik össze, és ez alapján kísérik a kérelmezőket az orvoshoz. A Bizottság munkatársai látogatásukkor találkoztak egy olyan fogvatartottal, akinek menekülése során súlyosan sérült a bal bokája. Állítása szerint megérkezésekor megvizsgálta az orvos, de továbbra is súlyos fájdalmai voltak, és nem tudott lábra állni. A Bizottság munkatársai jelezték ezt a Hivatal munkatársai felé, aki ígéretet tett arra, hogy a honvédorvos következő látogatásakor, másnap, ezt jelezni fogja.

- ***A Helsinki Bizottság továbbra is javasolja, hogy a Hivatal tegye lehetővé, hogy a helyszínen szolgálatot teljesítő honvédségi orvos rendszeresen bemehessen a fogvatartott menedékkérők konténereihez, hogy ott a kérelmezők közvetítés nélkül jelezhessék, ha ellátást igényelnek.***

3.4. Pszichoszociális segítségnyújtás

A Bizottság 2015. október 21-i látogatásakor a Magyar Vöröskereszt munkatársa biztosított pszichoszociális segítséget a tranzitónába érkezők számára. Jelen látogatás idején pszichoszociális segítségnyújtás nem állt a menedékkérők rendelkezésére a tranzitónában.

- ***A Helsinki Bizottság, összhangban a 2016. április 22-i látogatásáról szóló jelentésével, továbbra is javasolja, hogy a Hivatal biztosítsa – akár külső együttműködő partner bevonásával –, hogy a gyakran rossz pszichés állapotban, akár több mint két hónap várákozás után kimerülten érkező menedékkérők szakszerű pszichoszociális segítségnyújtásban részesüljenek a tranzitónában való teljes tartózkodásuk időtartama alatt.***

3.5. Tájékoztatás, jogi segítségnyújtás

A tranzitóna területén a tolmácsolást a Hivatal munkatársainak elmondása szerint főleg távtolmacsolással oldják meg, amennyiben a kérelmező nem beszél angolul. Amennyiben erre szükség van, a Hivatal hív a tranzitónába tolmácsot.

A helyszínen lévő menedékkérők az ügyükről szóló tájékoztatást a Hivatal munkatársaitól, illetve a bíróságtól megkapták. Ennek ellenére többen információhiányra panaszkodtak, és nem értették, miért tartják őket fogva.

A hivatal munkatársainak tájékoztatása szerint a tranzitónában tartózkodó menedékkérőknek rendelkezésére áll a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal által biztosított ingyenes jogi tanácsadás, illetve képviselő munkanapokon 8-tól 16 óráig. E jogi segítség gyakorlati működésével kapcsolatos információk nem állnak a Bizottság rendelkezésére.

3.6. Kapcsolattartás a külvilággal

A tranzitónában fogvatartott menedékkérők közül csak azok tudnak kapcsolatot tartani családtagjaikkal, akiknek van internetkapcsolattal rendelkező telefonja. Nem áll rendelkezésre internetkapcsolat sem kihelyezett számítógépen, sem vezeték nélküli kapcsolaton (wifi) keresztül. A tranzitónában nyilvános telefon sem található. Így vannak olyan kérelmezők, akik hetek óta nem tudtak magukról hírt adni, ami a Bizottság tapasztalatai szerint rendkívül rossz hatással van a fogvatartottak pszichés állapotára, valamint növeli a bezártságból fakadó feszültséget.

- ***A Helsinki Bizottság továbbra is javasolja, hogy a Hivatal legalább a menekültügyi őrzött befogadó központokhoz hasonló körülményeket biztosítson a kérelmezőknek és biztosítsa számukra a kapcsolattartást a külvilággal.***

Budapest, 2016. szeptember 9.